

CENTRUMVISIE HILVARENBEEK 2040

HET
IS
HIER
ECHT

gemeente Hilvarenbeek

versie: inspraak
19-12-2019

**HET
IS
HIER
ECHT**

BEZOEK HILVARENBEEK.NL

INHOUDSOPGAVE

Deel A: De visie.....5

- 1----- Centrum Hilvarenbeek 2040.....5
- 2----- Het proces.....7
- 3----- Het centrum gedefinieerd.....9
- 4----- Kernkwaliteiten.....11
- 5----- De visie.....13
- 6----- Leidende thema's.....15
- 7----- Visie op onderdelen.....21
- 8----- Van visie naar uitvoering.....25

Deel B: Uitvoeringsprogramma.....27

Voorbeelden uitvoeringsprogramma.....29

1. Centrum Hilvarenbeek

Hilvarenbeek heeft, mede dankzij haar strategische ligging aan een kruispunt van wegen, zich kunnen ontwikkelen tot een **gezonde en vitale gemeenschap**. De voorzieningen, het winkelaanbod en het rijke culturele leven maken het centrum van Hilvarenbeek tot een belangrijke plek voor zowel 'eigen' inwoners en voor de inwoners van omliggende kernen. Ook kunnen toeristische bezoekers het authentieke karakter van ons centrum waarderen. Maar de tijd en de wereld om ons heen staan niet stil. Demografische ontwikkelingen en maatschappelijke opgaves (bijvoorbeeld vergrijzing van de bevolking, klimaatadaptatie, energietransitie en het streven naar een circulaire economie) vragen ons dan ook te **anticiperen op deze veranderingen**.

Het college van B&W heeft de ambitie om voortvarend aan de slag te gaan met de opgaves waar het centrum van Hilvarenbeek mee te maken krijgt. We doen dit vanuit onze eigen **kernkwaliteiten** en ons onderscheidend vermogen. Een van onze Beekse kernkwaliteiten is de manier waarop we **met elkaar samenwerken**. Denk bijvoorbeeld aan het geweldige aanbod aan evenementen dat jaarlijks georganiseerd wordt op De Vrijthof. Evenementen die niet kunnen bestaan zonder de inzet van vele vrijwilligers en ondersteuning vanuit het lokale bedrijfsleven. Een ander voorbeeld waar we met elkaar trots op mogen zijn, is de wijze waarop Beekse ondernemers, uit verschillende economische sectoren, samenwerken. Als we naar andere steden en dorpen kijken, dan zien we dat het lang niet vanzelfsprekend is dat ondernemers proactief samenwerken op cruciale thema's zoals economie, marketing en kennisdeling.

Ook het tot stand komen van deze integrale centrumvisie is het resultaat van een **intensief proces**. Inwoners, bedrijven, belangenorganisaties, gemeenteraad, kinderraad en jongeren hebben samen met de gemeentelijke organisatie een aantrekkelijk **lange termijn perspectief** voor het centrumgebied van Hilvarenbeek opgesteld. Gedurende dit proces is veelvuldig gebruikgemaakt van een verhalende aanpak. Concrete en alledaagse voorbeelden zijn gebruikt om met elkaar de ambities voor het centrumgebied van Hilvarenbeek scherp te stellen. Dit resulteert in een aantrekkelijk wensbeeld dat voortborduurt op onze eigen identiteit en voldoende speelruimte laat om blijvend te kunnen reageren op autonome veranderingen.

Deze integrale visie ligt nu voor u. Een **ambitieuze visie** met een doorkijk naar **2040**, gestoeld op de unieke kernkwaliteiten van Hilvarenbeek. Een visie die recht doet aan leefbaarheid, economie, historie, toerisme en alle opgaves die op ons afkomen. Een visie die zorgt voor een stevige verankering van het centrum met haar omgeving. Dit alles zodat we óók in 2040 nog steeds kunnen zeggen: **"Het is hier echt."**

**"DE VOORZIENINGEN, HET
WINKELAANBOD EN HET RIJKE
CULTURELE LEVEN MAKEN HET CENTRUM
VAN HILVARENBEEK TOT EEN BELANGRIJKE
PLEK VOOR ZOWEL 'EIGEN' INWONERS
ALSMEDE VOOR DE INWONERS VAN
OMLIGGENDE KERNEN."**

- QUOTE UIT WERKPLAATS

QUOTES UIT WERKPLAATSBIIJEENKOMSTEN

“Hilvarenbeek heeft een aantal leuke ‘ontdekstukjes’, je moet deze echt weten anders kom je er niet.”

“Wanneer de geparkeerde auto’s van de Vrijthof weggaan, dan zie je pas écht het beschermde dorpsgezicht.”

“Als je de bordjes volgt om te parkeren, rij je voor je gevoel van het centrum af.”

“Winkels hebben een goed aanbod, maar er zitten wel echt lege stukken in. In sommige delen van het centrum loop je een beetje verloren, raak je even de samenhang kwijt.”

“De openbare ruimte is niet praktisch ingericht voor senioren die vanuit de Clossenborch het centrum willen bezoeken.”

“Het lijkt ook alsof iedereen met iets bezig is rondom vrijwilligerswerk.”

“Het is echt een kans om te benadrukken dat de cultuurhistorie hier is behouden.”

“De Vrijthof is duidelijk de kracht van ons centrum.”

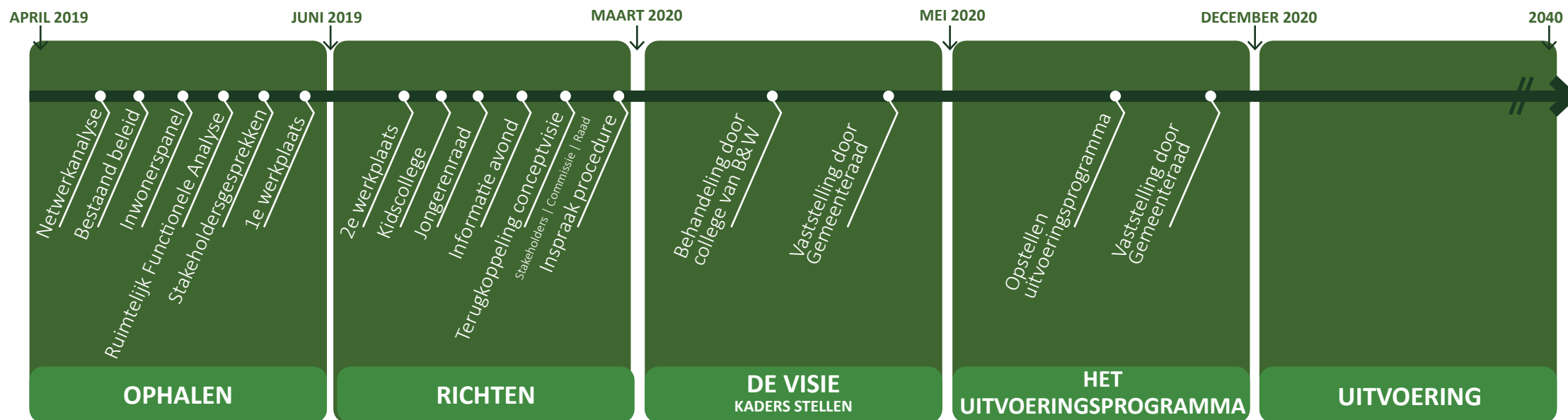
“Als we zeggen Hilvarenbeek heeft een groen centrum, dan bedoelen we eigenlijk dat Hilvarenbeek een groen Vrijthof heeft. Daarbuiten is niet zoveel groen.”

2. Het proces

Aan het opstellen van de centrumvisie is een intensief proces voorafgegaan. Het proces is gestart met het ophalen van informatie. Het netwerk van stakeholders is in kaart gebracht en het bestaande beleid is geïnventariseerd. Inwoners zijn via het Inwonerspanel geconsulteerd en stakeholders zijn bij het proces betrokken vanuit individuele stakeholdergesprekken en werkplaatsbijeenkomsten.

Op basis van de opgehaalde informatie is samen met stakeholders in een tweetal werkplaatsbijeenkomsten vorm en inhoud gegeven aan de centrumvisie. In deze fase van het proces zijn ook de kinderraad en jongeren betrokken om input te leveren. In een specifieke inloopavond heeft tenslotte iedereen de mogelijkheid gekregen om individueel in gesprek te gaan over de gewenste lange termijn koers. Om te voorkomen dat we onverhoopt nog input gemist hebben wordt deze visie voor een algemene consultatieronde ter inspraak gelegd. Op basis van bevindingen uit deze stap wordt de definitieve visie ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad van Hilvarenbeek.

Na vaststelling stopt het proces niet.. sterker nog dan begint 'het echte werk'. We gaan weer aan de slag met stakeholders en gemeenteraad om de gewenste koers uit deze visie te vertalen naar een uitvoeringsprogramma met concrete acties en planning. Een toelichting op het uitvoeringsprogramma is terug te vinden in onderdeel B van dit visiedocument.

A. De Vrijthof

E. Korte Gelderstraat

B. Elckerlyc

C. Hilverhof

D. De Varkensmarkt

3. Het centrum gedefinieerd

Voor het opstellen van het centrumvisie is het natuurlijk relevant om te definiëren op welk gebied deze visie van toepassing is. Bij het opstellen van de visie is de begrenzing van het **CENTRUM** globaal benaderd. In een later stadium, bij uitwerken van het uitvoeringsprogramma wordt deze begrenzing, waar nodig scherp gesteld. Voor het definiëren van het centrumgebied is in deze visie gekozen voor een begrenzingen op basis van herkenbare plekken.

De eerste gedachte die veel mensen hebben bij het centrum van Hilvarenbeek is de Vrijthof met de Beekse toren. Door velen beschouwd als “het mooiste dorpsplein van Nederland”. Het centrum omvat met de Hilverhof, de Varkensmarkt en Cultureel Centrum Elckerlyc echter meerdere plekken van betekenis. Op basis van functies en verschijningsvorm zijn er verschillende deelgebieden te definiëren, te weten:

A. DE VRIJTHOF

De Vrijthof met de Sint-Petruskerk, de kiosk en de monumentale lindes.

B. ELCKERLYC

Het cultureel centrum Achter Het Raadhuis.

C. DE HILVERHOF EN OMLIGGENDE STRATEN

Hét winkelblok van Hilvarenbeek dat begrensd wordt door de Gelderstraat, Hilverstraat en de Diessenseweg.

D. DE VARKENSMARKT

Met de Varkensmarkt beschikt het centrum van Hilvarenbeek over nog een karakteristiek plein. Net als de Vrijthof wordt ook de Varkensmarkt gesierd door een fraaie lindeboom.

E. DE KORTE GELDERSTRAAT

Centrale verbindingroute tussen de Vrijthof en Hilverhof.

5. Visie

Ons centrum in 2040

Het centrumgebied van Hilvarenbeek is ontstaan op een **kruispunt van belangrijke verbindingswegen**, een plek waar Kanunniken zorgden voor onderwijs en handel en waar op de Vrijthof recht werd gesproken.

Nu, anno 2040, is het centrumgebied van Hilvarenbeek nog steeds **de plek waar je graag wilt zijn**. De Vrijthof is nog altijd het **groene bruisende hart** waar het gebeurt. De Sint-Petruskerk met daar tegenover het gemeentehuis, de statige panden, de muziekkiosk, de lindebomen en de vele terrassen waar de Bourgondische Brabantse cultuur beleefd wordt, vinden we hier nog steeds. De Vrijthof is bij uitstek een plek waar de Beekse inwoner en de toerist **elkaar ontmoeten**, door elkaar en met elkaar, jong en oud. Hier worden ook nog steeds de **evenementen** georganiseerd waar Hilvarenbeek bijna beroemd om is. Evenementen die gedragen worden door **de gemeenschap**. Evenementen waar je opvalt als je niet aanwezig bent.

Maar Hilvarenbeek is meer dan de mooie Vrijthof. Er is hard gewerkt om andere interessante plekken in **verbinding** te brengen met de Vrijthof. Belangrijke dragers van deze verbindingen zijn de historische **panden en oude structuren** maar zeker ook de openbare ruimte. Het groene karakter van de Vrijthof heeft zijn vervolg gekregen de straten in, richting de winkels rondom Hilverhof en nog iets verder tot de plek waar de supermarkten liggen. Het geheel is **samenhangend** vormgegeven waardoor de gebruiker als vanzelf het centrum in wordt getrokken om te winkelen, een terrasje te pakken of gewoon om een ommetje te maken. Maar ook omgekeerd, vanuit de vele **interessante plekken** word je richting de Vrijthof geleid, steeds met de **kerktoren als ankerpunt**.

Onderweg word je verrast door interessante plekken zonder dat je verloren loopt. Je voelt steeds dat je in het centrumgebied blijft. Onderweg vind je voldoende gelegenheden om even te rusten en met mensen een praatje te maken. Je beleeft hierbij ook dat er geen status quo heerst. Je voelt dat het goed is, maar ziet ook dat er **ontwikkeling** plaatsvindt en **mág** plaatsvinden. Het gebied is niet gemaakt maar is ontstaan, en ontwikkelt zich nog steeds. Het voelt zelfs **natuurlijk en soms ongeorganiseerd** (rafelig) aan, maar daarmee juist wel met een menselijke maat. De **aanloopstraten** naar het centrumgebied zijn fysiek-ruimtelijk herkenbaar. Je voelt hier

al dat je het centrumgebied nadert. Het rafelige van Hilvarenbeek is juist hier goed te voelen. Panden van verschillende leeftijden en vormen wisselen elkaar af, maar wel passend in het **dorpse karakter** van Hilvarenbeek. De voorkanten zijn steeds richting de weg gesitueerd, zoals het van oudsher ook was. Qua functies is er wél een duidelijk verschil met de situatie in 2020. **Wonen** vormt nu nadrukkelijk de **hoofd functie** in de **aanloopstraten**.

Het centrumgebied zelf kenmerkt zich door de **diversiteit aan functies** die naast elkaar bestaan. Functies die elkaar nodig hebben en er voor elkaar willen zijn. De traditionele winkels waar je je dagelijkse boodschappen kunt vinden zijn er nog steeds maar wel minder dan 20 jaar geleden. Daarvoor in de plaats is ander **ondernemerschap** gekomen in de vorm van kleine speciaalzaken. Ook zie je andere bedrijvigheid. Winkels, zakelijke dienstverlening, kleine maakbedrijven: ze hebben allemaal een plek gevonden, passend binnen de **aard en schaal van Hilvarenbeek**. Naast diversiteit aan functies biedt het centrum ook meer plaats voor **woonconcepten**. In basis voor alle leeftijden, maar met een specifieke focus op 55-plussers en jonge mensen die voor het eerst op zichzelf gaan wonen.

Dat alles door elkaar en met elkaar kan functioneren, zien we ook op straat. Het kan er soms krioelen van allerlei weggebruikers. Wat wel opvalt, is dat er in 2020 een duidelijke keuze is gemaakt om in het centrumgebied de **focus** te leggen op **fietsers en voetgangers**. Het centrumgebied is uiteraard wel nog toegankelijk voor gemotoriseerd verkeer maar uit de fysieke vormgeving van de openbare ruimte blijkt duidelijk dat de auto hier 'te gast' is. Het parkeren vindt anno 2040 hoofdzakelijk geconcentreerd plaats. Het is goed te zien dat op plekken waar gekozen moest worden voor de langzame weggebruiker, voor vergroening of voor het versterken van sfeer en beleving, er niet gekozen is voor parkeren. Vanuit een duidelijke routing worden automobilisten begeleid naar **centrale parkeervoorzieningen** aan de randen van het centrumgebied. Van daaruit zijn alle voorzieningen en winkels op redelijke loopafstand en op een aantrekkelijke manier te bereiken. Vanzelfsprekend blijft het binnen het **compacte winkelhart** wel mogelijk om voor de winkel nog even te parkeren.

De ontwikkeling van de laatste 20 jaren heeft ervoor gezorgd dat het nog steeds goed toeven is in het centrum van Hilvarenbeek. De diversiteit in al haar vormen maakt Hilvarenbeek. We kunnen dan ook met recht zeggen: **“Het is hier echt.”**

DE BEZOEKER CENTRAAL

- Focus op alle gebruikersgroepen (bewoners, consument en toerist).
- Aantrekkelijke en uitnodigende openbare ruimte.
- Gastvrije-, klantgerichte ondernemers.
- Versterken van ons toeristische en recreatieve profiel.

EEN HERKENBAAR CENTRUMGEBIED MET EEN COMPACT WINKELHART

- Versterken van de herkenbaarheid van ons centrumgebied.
- Verbeteren verbindingen tussen verschillende gebieden.
- Uniformiteit in sfeer en beleving.
- Behoud van diversiteit aan functies.
- Compact en herkenbaar winkelhart.
- Transformatie aanloopstraten

STIMULEREN SAAMHORIGHEID EN ONDERNEMINGSZIN

- Eenduidige promotie en uitstraling van Hilvarenbeek.
- Stimuleren ondernemers en initiatiefnemers, die positief bijdragen aan promotie van Hilvarenbeek.
- Omarmen van vernieuwing en innovatie in ondernemen.
- Verantwoordelijkheid geven aan ondernemers voor het organiseren van initiatief en samenwerking.

EEN BRUISEND CENTRUM

- Behoud van het rijke aanbod aan evenementen.
- Versterken van historische panden en structureren.
- Verbinding tussen plekken van betekenis. (De Vrijthof, Varkensmarkt, Hilverhof, Elckerlyc).
- De wandelende- en fietsende bezoeker als uitgangspunt

EEN BEREIKBAAR CENTRUM

- Bereikbaarheid voor alle modaliteiten.
- Voorrang aan voetgangers en fietsers.
- Parkeren hoofdzakelijk op centrale parkeerlocaties aan de randen van het centrum.
- Duidelijke routing voor vrachtverkeer en landbouwvoertuigen.

KLIMAATADAPTATIE EN VERDUURZAMING

- Vergroening van het centrum.
- Versterken van de samenhang tussen verschillende gebieden.
- Balans tussen verduurzaming en behoud van historische bebouwing én het dorpse karakter.

HET BENUTTEN VAN DE BEEKSE IDENTITEIT

- Aantrekken van bezoekers, ondernemers en investeerders passend bij onze identiteit.
- Gezamenlijke marketing en acquisitie.
- Versterken van de fysieke zichtbaarheid van onze identiteit.

6. Leidende thema's

De visie schetst het aantrekkelijke **lange termijn perspectief** voor het centrumgebied van Hilvarenbeek. Om de in de visie genoemde ambities ook daadwerkelijk te realiseren, zijn deze vertaald **naar zeven leidende thema's**. Met het versterken van deze thema's borgen we dat het centrumgebied van Hilvarenbeek in 2040 daadwerkelijk nog zo vitaal en bruisend is als beoogd. Het verzilveren van deze thema's kan de gemeente niet alleen, dit vraagt om een gezamenlijke inzet van alle partners die actief zijn in het centrum. De concrete acties die hiervoor nodig zijn, worden uitgewerkt in het **uitvoeringsprogramma**.

1. DE BEZOEKERS STAAN CENTRAAL

Of het nu gaat om **bewoners, consumenten of toeristen**, het centrum van Hilvarenbeek moet een plek zijn waar mensen graag komen en willen verblijven. Dit vraagt allereerst om een **aantrekkelijke en uitnodigende openbare ruimte** en om **gastvrije, klantgerichte ondernemers**. Ondernemers en gemeente gaan actief met elkaar aan de slag om de **toeristische en recreatieve potentie** van Hilvarenbeek en specifiek van het centrumgebied nog **nadrukkelijker te profileren**. Om dit te bereiken wordt de samenwerking met elkaar geïntensiveerd. Allereerst om inzicht te krijgen in de wensen en behoeftes én om scherp te stellen hoe de verschillende gebruikersgroepen het beste bediend kunnen worden. Deze inzichten worden vervolgens vertaald naar **concrete acties** om hierop door te pakken.

2. HET CENTRUMGEBIED IS HERKENBAAR, ONDERSCHIEDEND EN HEEFT EEN COMPACT WINKELHART.

De Vrijthof, het dorpshart van Hilvarenbeek, is uniek en wordt door velen beschouwd als "het mooiste dorpsplein van Nederland". Op de Vrijthof hebben bezoekers onmiskenbaar het gevoel dat men in het centrum van Hilvarenbeek zijn. Vanaf de Vrijthof is het voor veel gebruikers nog onduidelijk dat het centrum veel meer te bieden heeft. Daarom wordt ingezet op het **versterken** van de **herkenbaarheid van het centrumgebied** en meer **synergie** tussen verschillende **deelgebieden**. Om

dit te bereiken wordt ingezet op het **versterken** van de **ruimtelijke kwaliteit** van **verbindingswegen** in het centrumgebied. Dit vraagt om het creëren van uniformiteit in sfeer en beleving én het zorgen voor een toegankelijk en uitnodigend centrumgebied. Bij het versterken van de ruimtelijke kwaliteit wordt een duidelijk **onderscheid** gemaakt tussen het **centrumgebied** en **aanloopstaten**.

Een herkenbaar centrum vraagt ook een duidelijke visie op de ontwikkeling van verschillende functies. Ook Hilvarenbeek ontkomt immers niet aan de landelijke trend waarbij met name ontwikkelingen in de retailsector zorgen voor leegstand. Als antwoord hierop kiest Hilvarenbeek voor een **compact en herkenbaar winkelhart**. Met concentratie van winkels in elkaars nabijheid wordt ingespeeld in op de behoefte van consument en ondernemer. Parallel wordt voor het gehele centrum gestuurd op een ontwikkeling waarbij **meerdere functies samenkomen**. Zo moet er ruimte zijn voor leren, werken, wonen, verzorgen, dienstverlening en ambachten. Ten aanzien van dit laatste kan er bijvoorbeeld gedacht worden aan ateliers of kleine ondernemers in de maakindustrie die rechtstreeks verkopen aan eindgebruikers. Voor **aanloopstraten** koersen we op **transformatie naar woonfuncties**.

3. HET BRUIST IN HET CENTRUM VAN HILVARENBEEK

Zelfs op een willekeurige dinsdagmiddag in het vroege voorjaar is het gezellig druk op de terrasjes in Hilvarenbeek. Het publiek is een mix van inwoners, mensen uit de regio en toeristen. In de zomermaanden is het een uitdaging om **het rijke aanbod van evenementen** op de Vrijthof goed geprogrammeerd te krijgen. Juist deze voorbeelden maken van Hilvarenbeek een bruisend centrum. Dit willen we natuurlijk graag zo houden! Een belangrijke pijler is dan ook het verder versterken van de sfeer en beleving in het centrumgebied. **Plekken van betekenis** in het centrum, zoals de **Hilverhof**, het **Elckerlyc**, de **Varkensmarkt** en de **Vrijthof** worden op een aantrekkelijke wijze met elkaar verbonden. **Historische panden** en **structuren** worden hiertoe **versterkt** en de aanwezige kunst en cultuur wordt hiervoor ingezet. De nadruk in het centrum wordt

Impressie vergroening van de openbare ruimte

Impressie mogelijke herinrichting van de openbare ruimte
(voorbeeld Druten)

gelegd op de **wandelende en fietsende bezoeker**. Het autoverkeer is nog steeds welkom maar uitsluitend als gast. Gemeente, ondernemers, verenigingen en inwoners werken samen om de afstemming en programmering van functies en evenementen op beoogde doelgroepen te verstrekken.

4. HET BENUTTEN VAN DE BEEKSE IDENTITEIT

Kijkend naar de kernkwaliteiten dan heeft het centrum van Hilvarenbeek haar bezoekers veel te bieden. De “Beekse identiteit” wordt echter nog niet ten volle benut. Om dit te versterken wordt ingezet op het **aantrekken van bezoekers, ondernemers en investeerders** die passen bij de “Beekse identiteit”. Om dit te realiseren wordt ingezet op gezamenlijke **marketing en acquisitie** én op het versterken van de herkenbaarheid en **fysieke zichtbaarheid van identiteit**. Bijvoorbeeld door het versterken en realiseren van verschillende routenetwerken (historie en kunst) of verbindingen met de vele musea en toeristische attracties in en rondom ons centrum.

“Van kilometers fiets- of wandelplezier, tot een fris groen marktplein. Geniet van de stilte in de talrijke bosgebieden of ga helemaal los op een bomvol muziek-evenement. Een gemoedelijk praatje op straat of het spotten van de Big Five. In ‘Beek’ hebben we het echt allemaal.” – Bezoek Hilvarenbeek.

5. EEN DUURZAAM EN KLIMAATADAPTIEF CENTRUMGEBIED

De Vrijthof is het groene hart van Hilvarenbeek. Naast belevingswaarde zorgen het gras en de lindes dat het hier op hete dagen nog altijd goed toeven is. Een groene inrichting vermindert hittestress en overlast na regenval. Met beide extremen krijgt Hilvarenbeek in de toekomst vaker te maken. Buiten de Vrijthof is het centrum van Hilvarenbeek vrij stenig. Om in de overige delen van het centrum in te spelen op klimatologische veranderingen wordt **ingezet op vergroening**. Wanneer er slim wordt ingestoken op vergroenen van het centrumgebied, dan wordt gelijktijdig de **samenhang tussen verschillende deelgebieden versterkt**. Bovendien verhoogt een juiste groene inrichting de **sfeer en belevingswaarde**. Naast klimaatadaptatie ligt er voor Hilvarenbeek ook een verduurzamingsopgave. Specifiek voor het centrum is het van belang een juiste **balans** te vinden tussen **verduurzaming** en **behoud van historische bebouwing** en het **dorpse karakter**.

6. EEN BEREIKBAAR EN VERKEERSVEILIG CENTRUM

Een **goede bereikbaarheid** is van groot belang **voor alle gebruikersgroepen** die het centrumgebied bezoeken. Voor het centrum van Hilvarenbeek geldt bovendien dat de wegenstructuur van oudsher al gebruikt wordt als doorgaande verkeersroute. In de huidige situatie bewegen alle verkeersdeelnemers zich door elkaar heen. In een aantal straten hebben de verschillende gebruikers elk een ‘eigen strook’ in het wegprofiel terwijl op andere plekken de straat met elkaar gedeeld wordt. Hoewel er tot op heden feitelijk weinig gebeurd is, geven met name de langzame verkeersdeelnemers aan zich wel regelmatig onveilig te voelen in het centrumgebied.

In 2040 is het centrumgebied een plek waar de nadruk ligt op verblijfskwaliteit in lijn met het historische karakter. **Toegankelijkheid voor de fietser en voetganger staat centraal**. Vanzelfsprekend geldt dit ook voor de mindervalide en oudere bezoekers. Denk bijvoorbeeld aan de verbindingroutes tussen het centrumgebied en de Clossenborch.

In het gewenste eindbeeld rijden er minder auto's en zwaar verkeer door het centrum. Het **gemotoriseerd verkeer** dat anno 2040 nog door het centrum rijdt, is hier nadrukkelijk **'te gast'**. In het centrumgebied staat het vergroten van verblijfskwaliteit centraal. Dit betekent dat auto's hoofdzakelijk geparkeerd worden op **centrale parkeerplaatsen** aan de **randen** van het **centrum**. In het kernwinkelgebied kan voor een snelle boodschap ook nog voor winkels geparkeerd worden, maar ook hier staat het bevorderen van sfeer en beleving centraal.

Een bereikbaar centrum vraagt om inzet buiten het centrumgebied zelf. Denk bijvoorbeeld aan het **versterken en verduidelijken van routestructuren**. Routestructuren vanaf en naar het centrum toe, maar ook om het centrum heen. Hierbij hoort ook een duidelijke routing voor vrachtverkeer en landbouwvoertuigen.

**“KIJKEND NAAR DE
KERNKWALITEITEN DAN
HEEFT HET CENTRUM
VAN HILVARENBEEK HAAR
BEZOEKERS VEEL TE BIEDEN.”**

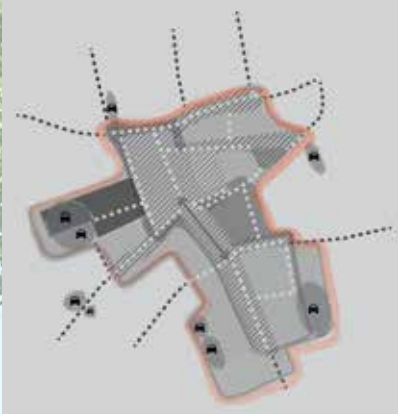

7. HET CONTINUEREN VAN SAAMHORIGHEID EN ONDERNEMINGSZIN

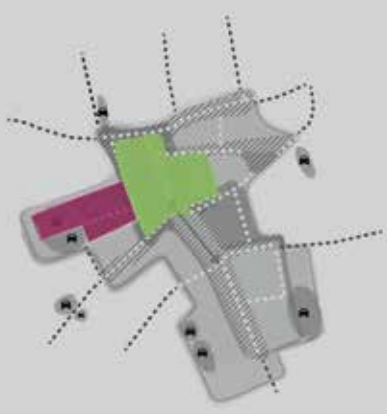
Ondernemers en initiatiefnemers die een bijdrage leveren aan de beleving in het centrum én in het aantrekken en verblijven van meer bezoekers worden **gestimuleerd**. Hetzelfde geldt voor vernieuwing en innovatie in ondernemen, ook wanneer dit schuurt met de lokale regelgeving. De **vermenging van functies**, branches en activiteiten wordt gezien als een toegevoegde waarde voor het centrumgebied. Initiatiefnemers krijgen meer verantwoordelijkheid voor het **organiseren van initiatieven en samenwerking**. Concreet betekent dit dat de **gemeente** integraal en met meer regelruimte initiatiefnemers gaat **faciliteren**. Hiermee wordt geanticipeerd op de naderende omgevingswet. In samenwerking met stakeholders wordt tenslotte ingezet op een gezamenlijke promotie en uitstraling van Hilvarenbeek. stakeholders wordt tenslotte ingezet op een gezamenlijke promotie en uitstraling van Hilvarenbeek.

“VANUIT ONZE AMBITIE IS
HET CENTRUMGEBIED IN 2040
EEN PLEK WAAR DE NADRUK
LIGT OP VERBLIJFSKWALITEIT
IN LIJN MET HET HISTORISCHE
KARAKTER. ”

Het centrum

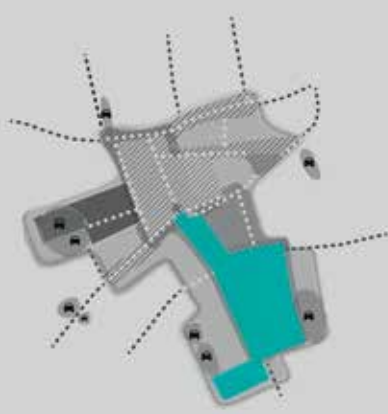

De Vrijthof, de St. Petrus Kerk en Elckerlyc

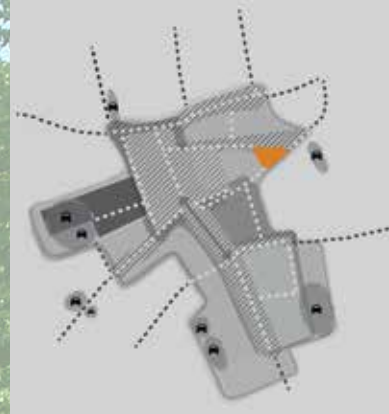
- Groene en bruisende middelpunt van Hilvarenbeek.
- Verder versterken verblijfskwaliteit én belevingswaarde.
- Primaat qua functies op horeca en zakelijke- / maatschappelijke dienstverlening.
- Meer nadruk op fietser en voetganger.
- Ruimte voor lokale- en in de regio verankerde evenementen.

Detailhandelcluster

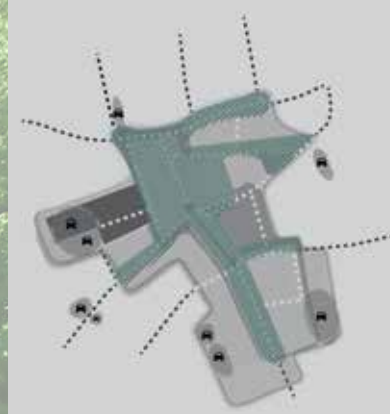
- Concentratie van detailhandels functies.
- Gericht op doen van functionele boodschappen
- Versterken van de ruimtelijke kwaliteit én vergroening.
- Optimale balans tussen functioneel gebruik en beleving

De Varkensmarkt

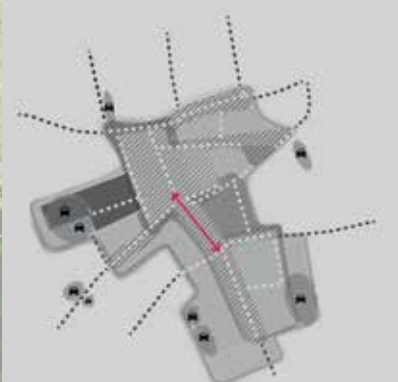
- Centrale plek binnen een aantrekkelijk dwaalmilieu.
- Primaat op woonfunctie.
- Een enkele ondergeschikte detail- en/of horeca functie is toegestaan.
- Versterken verblijfskwaliteit.

De historische structuur

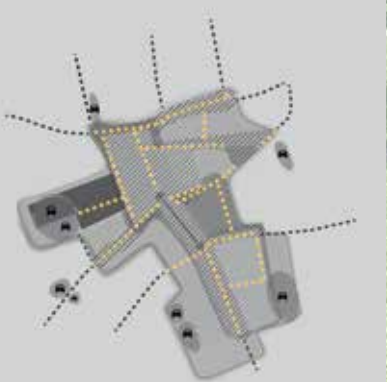
- Versterken beleving cultuurhistorische bebouwing en elementen.
- Nieuwe ontwikkeling in synergie met bestaande cultuurhistorie en het dorpse karakter.
- Renovatie en verduurzaming met focus op behoud van cultuurhistorie

De verbindings as

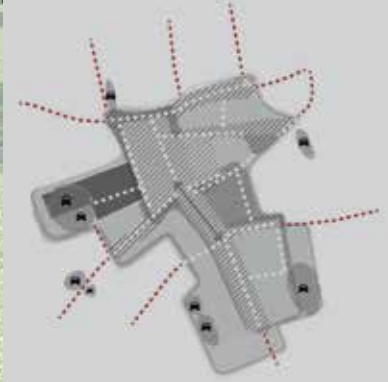
- Essentiële verbindingsstructuur tussen De Vrijthof en rest van het winkelgebied.
- Synergie in centrum.
- Meer nadruk op langzaam verkeer.

Aantrekkelijk dwaalmilieu

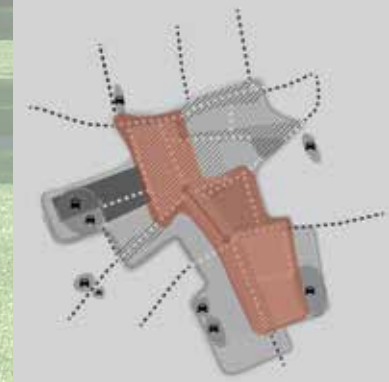
- Vergroening en ruimtelijke kwaliteit.
- Uniformiteit in inrichtings-elementen, bebording etc.
- Kunst uitingen of versterken van beleving van routes.

De aanloopstraten

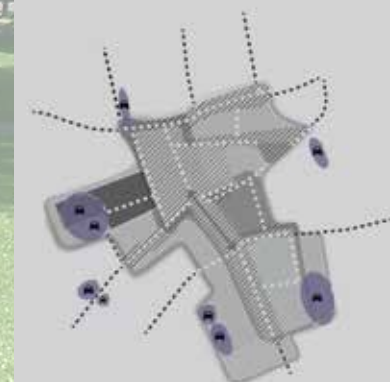
- Herkenbaarheid als entree zone naar centrum.
- Qua functies het primaat op wonen.

Kleinschalige structuur met diversiteit aan functies

- Ruimte voor diversiteit aan functies.
- Stimuleren van creatieve ondernemingen.

Parkeergebieden

- Meer aandacht voor centraal parkeren.
- Ambitie om in het centrum te verdunnen.
- Parkeren afgestemd op functies.

7. De visies op onderdelen

Op basis van functies en verschijningsvorm zijn er in het centrum van Hilvarenbeek verschillende gebieden te onderscheiden. Bij het uitwerken van leidende thema's is het van belang recht te doen aan deze verschillende gebieden.

De Vrijthof, de Sint Petrus kerk en het Eckerlyc

Al eeuwenlang vormt de Vrijthof het **groene en bruisende middelpunt van Hilvarenbeek**. Ook in 2040 vormt dit gebied, met haar kenmerkende ruim opgezette historische panden, de Sint-Petruskerk, het grasveld met de herkenbare kiosk en de monumentale lindes, nog steeds een van de parels van Brabant. Het is onze ambitie om de **verblijfskwaliteit en belevingswaarde** van het gebied de komende twee decennia nog verder te versterken en de verschillende doelgroepen hiervan te laten genieten.

Om dit te bereiken **creëren** we fysiek aantrekkelijke, herkenbare, toegankelijke en **groene verbindingen** tussen de **Vrijthof** en andere delen van het **centrumgebied**. Ook zetten we in op het versterken van wandelroutes (dwaalroutes) naar andere delen van het centrum (langs winkels en horeca en musea). Het uitlichten van belangrijke cultuurhistorische bebouwing en andere cultuurhistorische elementen vormt een belangrijk onderdeel voor het benutten van onze **Beekse Identiteit**.

Het gemotoriseerd verkeer is in 2040 uitsluitend nog 'als gast' in het gebied aanwezig. **De fietser en voetganger krijgen meer ruimte in het straatbeeld**. Parkeren vindt in de toekomst niet meer plaats op de Vrijthof maar op centrale, goed bereikbare parkeerlocaties aan de randen van het centrum, iets wat de belevingswaarde van groen en cultuurhistorie ten goede komt. Vanzelfsprekend wordt wel geborgd dat de parkeercapaciteit aansluit op de parkeerbehoefte. Voor **functies** ligt het **primaat** in dit gebied op **horeca en zakelijke / maatschappelijke dienstverlening**. Vanzelfsprekend is ook wonen in dit gebied toegestaan. Evenementen en de Vrijthof zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Ook in de toekomst blijft **de Vrijthof dé plek voor lokale en regionaal verankerde evenementen**.

Detailhandel cluster

In en rondom de Hilverhof bevindt zich anno 2040 de **concentratie van detailhandelsfuncties**. De exacte omvang van dit cluster, in aantal panden en vierkante meters, hangt af van ontwikkelingen in de retailsector.

Het gebied is nu ingericht voor het doen van de **functionele boodschappen** voor inwoners van de kern Hilvarenbeek en omliggende kernen. Deze functionele inrichting blijft in de toekomst het uitgangspunt. De belevingswaarde kan echter ook in dit gebied versterkt worden. De openbare ruimte is nu hoofdzakelijk ingericht op de 'auto bezoeker' maar nodigt verder weinig uit tot verblijf.

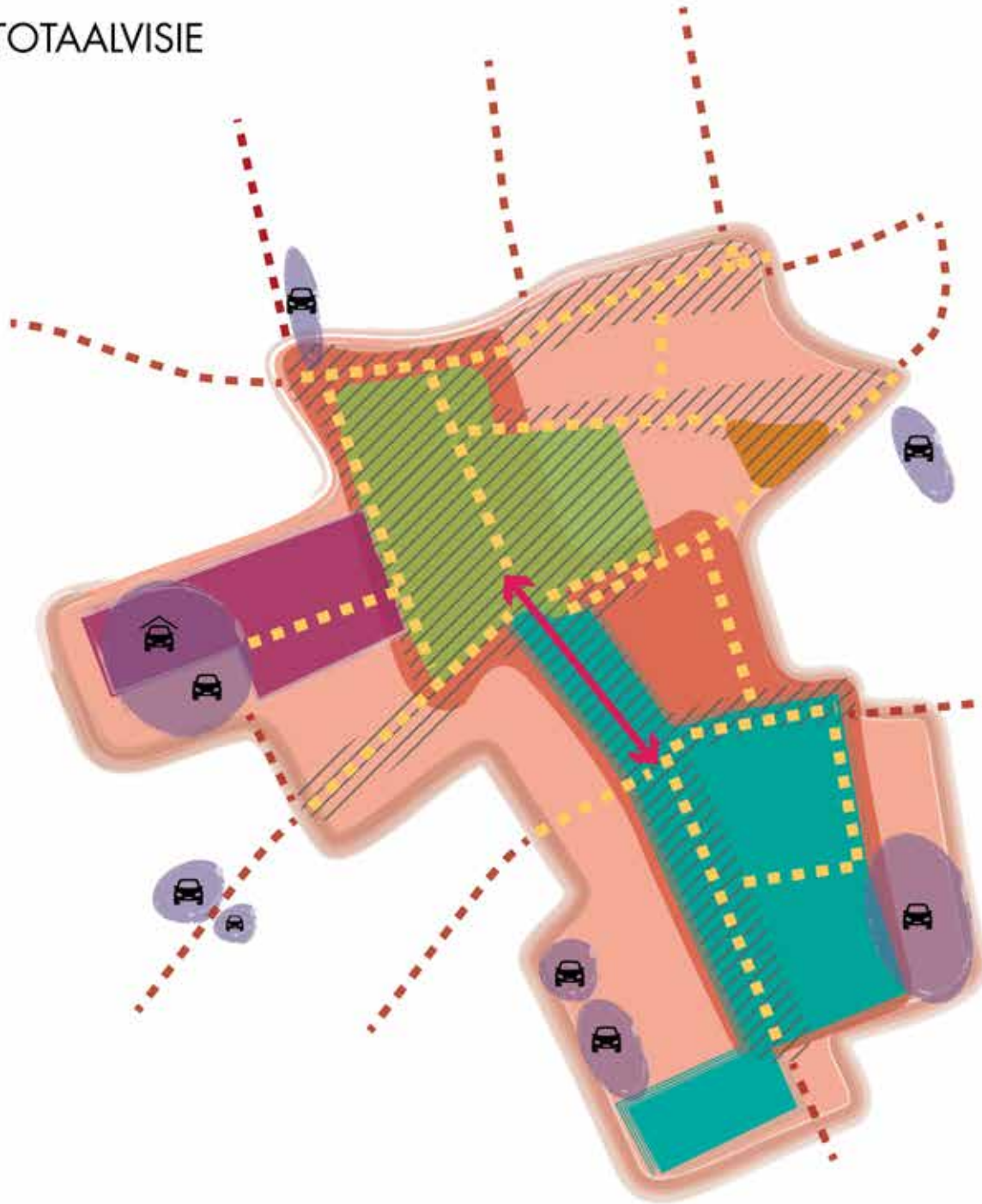
Om **belevingswaarde en verblijfskwaliteit te versterken** zetten we in op het verbeteren van ruimtelijke kwaliteit en vergroening. Hierbij zoeken we de optimale **balans** tussen functioneel **gebruik** en **beleving**.

De Varkensmarkt

De Varkensmarkt is, evenals de Vrijthof, een plein met hoge cultuurhistorische waarde. Gezien de ligging, de huidige fysieke inrichting en de stedenbouwkundige structuur blijft dit plein tot op heden echter onderbelicht. In 2040 vormt de Varkensmarkt een **knooppunt** binnen een **aantrekkelijk wandelgebied**. Qua functies ligt het **primaat bij wonen**. Uitgezonderd een enkele **ondergeschikte detailhandel en/of horeca** functie. De openbare ruimte nodigt uit tot een rustmomentje gedurende een prettig ommetje door het centrum van Hilvarenbeek.

“AL EEUWENLANG VORMT DE VRIJTHOF HET GROENE EN BRUISENDE MIDDELPUNT VAN HILVARENBEEK.”

TOTAALVISIE

LEGENDA

 Het centrum

 De Vrijthof, de St. Petrus Kerk en de Elckerlyc

- Groene en bruisende middelpunt van Hilvarenbeek.
- Verder versterken verblijfskwaliteit én belevingswaarde.
- Primaat qua functies op horeca en zakelijke- / maatschappelijke dienstverlening.
- Meer nadruk op fietser en voetganger.
- Ruimte voor lokale- en in de regio verankerde evenementen.

 Detailhandelcluster

- Concentratie van detailhandels functies.
- Gericht op doen van functionele boodschappen
- Versterken van de ruimtelijke kwaliteit én vergroening.
- Optimale balans tussen functioneel gebruik en beleving

 De Varkensmarkt

- Centrale plek binnen een aantrekkelijk dwaalmilieu.
- Primaat op woonfunctie.
- Een enkele ondergeschikte detail- en/of horeca functie is toegestaan.
- Versterken verblijfskwaliteit.

 De historische structuur

- Versterken beleving cultuurhistorische bebouwing en elementen.
- Nieuwe ontwikkeling in synergie met bestaande cultuurhistorie en het dorps karakter.
- Renovatie en verduurzaming met focus op behoud van cultuurhistorie

De verbindings as

- Essentiële verbindings-structuur tussen De Vrijthof en rest van het winkelgebied.
- Synergie in centrum.
- Meer nadruk op langzaam verkeer.

Aantrekkelijk dwaalmilieu

- Vergroening en ruimtelijke kwaliteit.
- Uniformiteit in inrichtings-elementen, bebording etc.
- Kunst uitingen of versterken van beleving van routes.

Aanloopstraat

- Herkenbaarheid als entree zone naar centrum.
- Qua functies het primaat op wonen.

Kleinschalige structuur met diversiteit

- Ruimte voor diversiteit aan functies.
- Stimuleren van creatieve ondernemingen.

Parkeergebied

- Meer aandacht voor centraal parkeren.
- Ambitie om in het centrum te verdunnen.
- Parkeren afgestemd op functies.

De historische structuur

De historische structuur van Hilvarenbeek is ontstaan vanuit het stelsel van oude doorgaande, met name oost-west verbindingen die op de Vrijthof bij elkaar kwamen. In de hedendaagse structuur van Hilvarenbeek zijn deze historische linten nog steeds beleefbaar wanneer men de Vrijthof benadert, maar functioneel is het centrum de afgelopen decennia met name in noord-zuidelijke richting ontwikkeld.

Hoewel de historische structuur zich dus niet alleen concentreert rondom de Vrijthof, bevindt zich hier wel de grootste concentratie aan rijke monumentale panden en elementen. Het is dus van belang om deze **historische structuur te beschermen** en waar mogelijk de **beleefbaarheid hiervan verder te versterken** en te verknopen.

Nieuwe ontwikkelingen binnen deze historische structuur worden **passend binnen** deze **cultuurhistorische structuur** en het **dorpse karakter** gerealiseerd. Deze ontwikkelingen passen qua aard en schaal bij Hilvarenbeek. Ook bij renovatie en **verduurzaming** van bestaande panden en elementen ligt de focus op behoud en ondersteuning van deze cultuurhistorie.

De verbindings-as

In de huidige situatie ligt er een opgave om de **synergie** tussen verschillende deelgebieden in het centrum van Hilvarenbeek te **versterken**. De (korte) Gelderstraat, tussen de Rabobank en de Hema, vormt de verbindings- as tussen enerzijds het detailhandelscluster en anderzijds de Vrijthof.

Deze centrale as is cruciaal voor het versterken van synergie in het centrum en voor de bereikbaarheid en ontsluiting van het centrum voor verschillende gebruikersgroepen, maar met **nadruk** op **fietzers en voetgangers**. Om de gewenste verbinding te realiseren en hierbij tevens recht te doen aan de verschillende gebruikersgroepen is herinrichting noodzakelijk.

Aantrekkelijk dwaalmilieu

Kenmerkend voor Hilvarenbeek is het stelsel van oude wegenstructuren die bij elkaar komen bij de Vrijthof en ook de Varkensmarkt. Om de eenheid tussen verschillende gebieden in het centrum te versterken, maar ook om de verblijfskwaliteit in het gebied te vergroten, zetten we in op het creëren van een aantrekkelijk en uitnodigend

“dwaalmilieu” langs deze oude wegenstructuur. We doen dit door deze straten te **vergroenen** en gelijktijdig meer **uniformiteit** in de aankleding van **openbare ruimte** te creëren. Ook het verbeteren van de kwaliteit van gevels, zeker van historische panden, sluit hierbij aan. Daarnaast **versterken** we de **belevingswaarde** door het toevoegen van bijvoorbeeld kunst en het **ontsluiten van het historische verhaal**.

Aanloopstraten

Vanuit verschillende aanloopstraten benader je het centrum van Hilvarenbeek. Van oudsher waren er in deze straten diverse functies gesitueerd. In de huidige situatie geven aanloopstraten een gemixt beeld. Wonen wordt afgewisseld met enkele winkels of andersoortige functies. Ook is er sprake van leegstand. In de toekomst zien wij **aanloopstraten** nadrukkelijk als **aantrekkelijke woonstraten** in de nabijheid van het centrum. Wellicht met nog een incidentele commerciële functie die hierbij, vanuit historie, gevestigd is. De sfeer en beleving in deze aanloopstraten is in overeenstemming gebracht met de beoogde woonfunctie waarbij tevens nadruk ligt op de nabijheid van het centrumgebied.

Kleinschalige structuur met diversiteit aan functies

Een kwaliteit van het centrumgebied van Hilvarenbeek was en is nog altijd de aanwezigheid van diverse functies. Dit willen we ook graag zo houden. Binnen het aangegeven gebied koersen we dan ook op het **behoud én de ontwikkeling** van een **diversiteit aan functies** die met hun aard en schaal (dorps) passen bij Hilvarenbeek. Het gaat hierbij om functies voor leren, werken, wonen, verzorgen, dienstverlening en ambachten. Ten aanzien van dit laatste kan er bijvoorbeeld gedacht worden aan ateliers of kleine (creatieve) ondernemers in de maakindustrie die rechtstreeks verkopen aan eindgebruikers.

Parkeergebieden

Parkeren zien we in de toekomst zo veel mogelijk **geclusterd** op de parkeergebieden in de randen van het centrumgebied. Het is hierbij van belang dat de parkeerbehoefte aansluit bij de wensen van gebruikers. In het detailhandelscluster, waar kort parkeren van belang is voor het doen van een snelle boodschap, wordt dit gefaciliteerd. Op andere plekken in het centrum accepteren we dat **parkeren** in het straatbeeld **ondergeschikt** is aan het versterken van **verblijfskwaliteit** en **belevingswaarde**.

8. Van visie naar uitvoering

De belangrijkste acties die volgen uit de centrumvisie Hilvarenbeek 2040 en die hun uitwerking krijgen in het uitvoeringsprogramma zijn:

- Het behouden en versterken van cultuurhistorie en het dorpse karakter van Hilvarenbeek staat centraal. Dit vormt een belangrijke pijler voor het uitdragen van de Beekse Identiteit.
- De synergie tussen verschillende deelgebieden wordt versterkt. Hoogste prioriteit hierbij is de verbindings-as (Korte Gelderstraat).
- Bij herinrichting van de openbare ruimte in het centrumgebied ligt de focus op toegankelijkheid voor voetgangers en fietsers.
- Parkeren vindt hoofdzakelijk plaats op centrale parkeerlocaties aan de randen van het centrumgebied.
- We zetten in op het creëren van een compact kernwinkelhart en transformatie van detailhandelsfuncties in aanloopstraten.
- De verblijfskwaliteit én belevingswaarde wordt in het gehele centrum versterkt, om dit te realiseren wordt ingezet op het creëren van een aantrekkelijk dwaalmilieu en het behouden (en versterken) van de aanwezige kleinschalige structuur met diversiteit aan functies.
- Vergroenen van centrumgebied. Naast klimaatadaptatie draagt vergroening ook bij aan sfeer en belevingswaarde.
- De samenwerking tussen ondernemers onderling én de samenwerking tussen ondernemers en gemeente wordt geïntensiveerd.
- De Vrijthof blijft dé plek voor lokale- en in de regio verankerde evenementen.

DEEL B: UITVOERINGSPROGRAMMA

Het realiseren van ambities vraagt om inzet op **vele fronten** en vergt **serieuze inspanningen** van betrokken partijen. Om **gecoördineerd uitvoering** te geven aan de visie wordt dan ook een uitvoeringsprogramma opgesteld. In het uitvoeringsprogramma worden de verschillende acties met elkaar in verband gebracht en leggen we vast wie voor welk onderdeel **verantwoordelijk** is. Zodoende borgen we niet alleen dat we met elkaar de **juiste dingen** gaan doen maar ook in de **juiste volgorde**. De ambities in de visie hebben soms serieuze financiële consequenties. Het uitvoeringsprogramma helpt ons deze opgaves te **prioriteren** voor de korte, middellange en lange termijn. Het programma bewaakt ook de **integrale benadering** die noodzakelijk is om de ambities die vertaald zijn in de zeven leidende thema's te realiseren. Het creëren van **meekoppelkansen**, waarbij de inzet van middelen meerdere thema's dient, is hierbij belangrijk. Het uitvoeren van acties is immers geen op zichzelf staand doel, maar ondersteunt het realiseren van onze ambities. Het uitvoeringsprogramma wordt net als de visie samen opgesteld met inwoners, bedrijven, belangenorganisaties, gemeenteraad, kinderraad en jongeren. We **delen** immers de **verantwoordelijkheid** en het belang bij een vitaal en veerkrachtig centrum.

**“IEDEREEN KAN OP ZIJN
OF HAAR MANIER EEN
BIJDRAGE LEVEREN AAN
HET VERSTERKEN VAN ONS
CENTRUMGEBIED.”**

Hoe gaan we dit doen?

Iedereen kan op zijn of haar manier een bijdrage leveren aan het versterken van ons centrumgebied. Om dit nader te duiden gebruiken we de metafoor van de **gereederschapskist** die, vertaald naar het uitvoeringsprogramma, gereedschappen bevat in vijf verschillende categorieën. Elke categorie bevat 'tools' die door verschillende partijen ingebracht worden.

Net als bij een bouwproject vraagt het realiseren van ambities uit de verschillende thema's altijd om een **gecombineerde inzet** van verschillende **gereedschappen** door verschillende actoren. Dit vraagt om **vakmanschap** waarbij het de kunst van het vak is om vakmensen met de juiste gereedschappen op het juiste moment in te zetten. Als laatste stap geldt dat met de inzet van vakmensen en gereedschappen gelijktijdig gewerkt kan worden aan ambities uit meerdere thema's. Op pagina 29 volgen twee voorbeelden van de wijze waarop acties die voortvloeien uit de centrumvisie vertaald kunnen worden naar een concreet uitvoeringsprogramma.

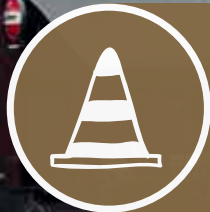
BELEID

DETAILHANDELBELEID RECLAMEBELEID PARKEERBELEID BEGROTING
 ONDERZOEK/ANALYSE OMGEVINGSVISIE AFSPRAKEN ONDERNEMERS DOELGROEPANALYSE

PROCES

KENNISDELING MARKETING CENTRUMMANAGEMENT
 AFSTEMMING HOUDING EN GEDRAG PROACTIEF FACILITEREN
 STIMULEREN

FYSIEK

SCHETSBOEK (ONTWIKKELBOEK) HERINRICHTING OPENBARE RUIMTE
 FYSIEKE PRODUCTEN
 BEREIKBAARHEID HERONTWIKKELING VASTGOED BEWEGWIJZERING

FINANCIËEL

BEDRIJVEN INVESTERINGSZONE (BIZ) BELASTINGEN STRATEGISCHE AANKOPEN
 SUBSIDIES VERVANGINGSINVESTERINGEN

JURIDISCH

OMGEVINGSPLAN OMGEVINGSVERGUNNING

LEEGSTANDSVERORDENING

INSTRUMENTARIUM UITVOERINGSPROGRAMMA

Voorbeelden uitvoeringsprogramma

DOELSTELLING:
 Voor de lange termijn streven we naar het minimaliseren van het gemotoriseerd verkeer, waaronder landbouwvoertuigen en vrachtverkeer, in het centrumgebied. In het centrumgebied ligt de focus op fietsers en voetgangers. Het parkeren concentreert zich, met uitzondering van het langsparkeren in het kernwinkelgebied, op centrale parkeerplaatsen aan de randen van het centrumgebied.

Om deze doelstelling te bereiken zetten we op korte termijn in op het opstellen van een verkeerscirculatieplan en een parkeerbalans.

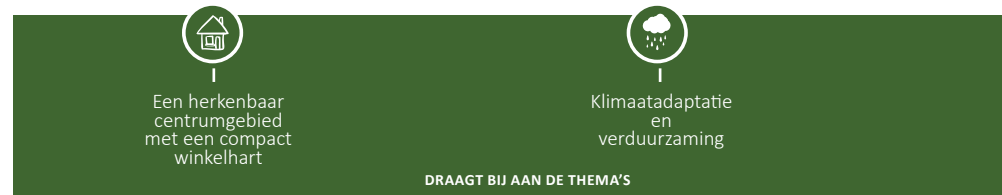
Voor de middellange termijn ligt de focus op het reserveren van middelen voor het doen van fysieke ingrepen in het straatbeeld. Gezamenlijk beslissen we op welke plekken in het centrum ingrepen de hoogste prioriteit hebben. Zoals bijvoorbeeld in de Korte Gelderstraat die van cruciaal belang is voor een goede verbinding tussen verschillende deelgebieden in het centrum.

INSTRUMENT	ACTIEHOUDER	TERMIJN KORT/MIDDEN/LANG
------------	-------------	--------------------------

Onderzoek en analyse naar verkeersintensiteiten en parkeerbehoefte	Gemeente Hilvarenbeek	Korte termijn
Het opstellen van een verkeerscirculatieplan Het opstellen van een parkeerbalans	Gemeente Hilvarenbeek	Korte termijn

Korte termijn circa 1 - 4 jaar
Middenlange termijn circa 4 - 8 jaar
Lange termijn circa 8 - 20 jaar

DOELSTELLING:
 Voor de lange termijn zetten we in op een compact kernwinkelgebied. Om dit te bereiken streven we naar transformatie van detailhandelsfuncties in aanloopstraten.

Om deze doelstelling te bereiken zetten we op korte termijn in op het analyseren van de bestaande detailhandelsstructuur en een actieplan met herontwikkelingsmogelijkheden van de bestaande functies.

Voor de middellange termijn ligt de focus vanuit gemeente op herziening van het vigerende bestemmingsplan. Daarnaast ligt focus op het proactief faciliteren van eigenaren die hun pand willen transformeren en ondernemers die hun onderneming willen verhuizen naar het kernwinkelgebied. Op de lange termijn zijn fysieke ingrepen in openbare ruimte voorzien waarbij het straatbeeld in overeenstemming gebracht wordt met de functie als aanloopstraat.

INSTRUMENT	ACTIEHOUDER	TERMIJN KORT/MIDDEN/LANG
------------	-------------	--------------------------

Analyse bestaande detailhandelsstructuur	Gemeente Hilvarenbeek	Korte termijn
Kaders herontwikkeling panden met detailhandelsfuncties	Gemeente Hilvarenbeek	Korte termijn

Korte termijn circa 1 - 4 jaar
Middenlange termijn circa 4 - 8 jaar
Lange termijn circa 8 - 20 jaar

CONTACT GEMEENTE HILVARENBEEK

Gemeentehuis
Vrijthof 10
5081 CA Hilvarenbeek

Postbus 3
5080 AA Hilvarenbeek

T (013) 505 83 00
E gemeente@hilvarenbeek.nl

CONTACT ADVIESBUREAU KRAGTEN

Telefoon: +31(0)88-3366333
Email: info@kragten.nl

Locatie Herten
Schoolstraat 8,
6049 BN Herten
Postbus 14,
6040 AA Roermond

Locatie 's-Hertogenbosch
Hambakenwetering 5-J,
5231 DD 's-Hertogenbosch
Postbus 2309,
5202 CH 's-Hertogenbosch

kragten